

I. N. I.

D I S P U T A T I O X V I I I .

D E

S Y N O P T I C A S I N -
gularum Philosophiæ partium
praxi in Theologiâ.

Cum consensu Amplissimi Senatus, in Regiâ
Acad. Aboënsi,

Ad publicum examen revocata,

P R Ä S I D E

E N E V A L D O S V E N O N I O ,
Q. G. A. S. S. Th. D. & P. P. nec non h. t.
R E C T O R E M A G N I F I C O .

R E S P O N D E N T E

E S A I A G R E G: N Æ Z E N I O ,
W - Gothiâ Sveco, Reg. Al.

Ad diem 15. Feb. Anni Georoviæ 1662 in Audit.
inf. maj. horis ab 8. antemerid.

A B O Æ ,

Impressa à PETRO HANSONIO Acad. Typ.

*Nobilissimo, Ampliss: Consultiss: variorū rerum usu,
prudentiss: probatiss: ac præstantiss: V I R I S,*

DN. ERICO Rosendaal/ Hæreditario de Wágby & Staffansby &c. in Magno Ducatu Finningiae, Commissario Militari accuratissimo ac commendatissimo, Patrono meo, ut propensissimo, ita perpetuum submissè honorando.

DN. NICOLAO Lizen/

Metropolis Aboënsis Consuli Regio Primario, æquisissimo, Musarum Mæcenati liberalissimo.

DN. ERICO Sundel/

Milit. Logistæ per Legionem Pedest: Ord. circum-spectiss: & laudatiss: Evergetæ omni honoris cultu ætatèm prosequendo.

DN. JONÆ Håkenson/

Excellentiss: D N. HERMANNI Flemmingz L. B. in Leibeliȝ Dn. de Wilhæus præfecto per assiduo, Patriæ & fautori certissimo.

DN. DIETERICO Bark-

man/ Magni Ducatus Finlandiæ Vestigalium Inspector. Generali fidelissimo, Promotori meo devoto animi zelo suspiciendo.

DN. MARTINO Talo-

po/ Nylandiæ & Tavastia provincialium Logistæ solertiss: Fautori quovis officiorum genere devenerando.

DN. JONÆ Anbergh/

itidem per legionem pedestris Ord. Logistæ maximè industrio atq; probatiss: Fautori & benefactori honoratissimo.

Hacce Exercitium Academicum, in gratiæ devoti animi ob fidem, ac uberioris promotionis spem, inscribit, dedicat & offert

R E S P.
Esaias Greg. Næzenius.

Huc spectant exempla quæstionum in Theol: controveriarum, quarum decisionem nequicquam expedit sine intelligentia Logicæ, utpote: An quod de totâ specie prædicatur, ad singula individua rectè queat applicari? Nos A: Bellarm. cum Pontif: quibusdam N. de Fide. An relatio, qualis est imputatio meriti Christi, sit Ens imaginarium? Nos N. Pontif: A. An maneat Fundamenta relationibus extinctis? Nos A: Pontif: N. de pecc. orig. Num contritio sit in prædicamento Actionis? an passionis? Nos N. Prius. A. Post: Pontif: è contra. An unum uni tantum opponatur? Nos N. Pontif: A: de Antichristo. Num causa sit Prior suo Effectu? Nos D. Pontif: A. de fide justif: An sublata causâ tollatur effectus? Nos A. pontif: N. de pecc: orig. An idem possit referri ad varia causarum genera? Nos A: Pontif: Neg. de justif: An attributa causæ Principalis convenient instrumento? Nos dist: Bellarm: N. de com: idiom: Num res una diversas formas admittat? Nos A. D. Pont: N. de justif: An sublato Formali tollatur Materiale? Nos N. d. Pontif: A. de concupisc: An denominatio semper fiat ab inhærente, non verò externâ formâ? Nos N. Pont: A. de just. imp. An pars possit esse genus totius? Nos N. Pontif: A: de genere Sacram: An Entia collectiva verè possint definiri? Nos A: Scholastici N. de Sacram: An distinctio rem multiplicet? Nos N. Pontif: A. de Ecclesia Vil: & invis: An in oratione, verba peregrina & auditoribus ignota rectè assumantur? Nos N. Pontif: A. in peragendis sacris. An propositio imperativa & conditionalis, semper præsupponat vim agendi? Nos N. Pontif: pelagianizantes A. in lib: Arb: An unius orationis simplicis multi sint sensus? Nos N. Pontif: A. de sen-

'su script: Num in prædicatione affirm. subjectum & prædicatum idem planè supponant? Nos N. Pontif: A. in Transubst: An in prædicationibus affirmativis, vocabula idem significant quod in contradicentibus negativis? Nos R₂ plus negari, quam affirmari per necessariam conseq: Pont. A. de primatu Petri. An in propositionibus personalibus tota persona, an. verò partes unitæ prædicentur? Nos Neg: Prius, A. post. Pont: cum Calv. non nullis è contra. An in Enunciationibus personalibus disparatum de disparato prædicetur? Nos A. Pont: cum Calv. N. An optimus interpretandi modus sit, consuere scripturas? Nos A. pont. N. de R. pont. nec non Calv. de Test. intrin. An interpreti sit licitum nonnquam voces addere in textu orig: non extantes? Nos A: Ex Luth: Rom. 3. 28. Allein. conf, Rom: 4. 5. Syr. Balschud. An in scripturis sint veræ contradictiones? Nos N. Pont: A. Num pontificij in probandâ Scripturæ & Ecclesiæ autoritate faciant circulum? Nos A: Beccanus. N. An primus modus per se semper sit essentialis? Nos A: Jesuvitæ N. An nova respondendi forma Jesuvitica in colloquio Ratisp. usitata, sit bona? Nos N. Pont: A. An Respondens etiam petat principium? Nos A. N. Tannerus in colloq: Ratisp. Num à nominibus ad rem firma sit consequentia. Nos N. Pont: A. de Pont. An numerus, quâ talis, vim probandi habeat? Nos N. Pont. A. de 7 sacram: Num à prærogativis ad primatum V. C. Nos N. pont: A. de Petro. Num omnia antiquissima, quoq; verissima? Nos N. Pont: A. de Doct. Cath. An ab utili aliquo ad sufficiens V. C. Nos A. D. Pont N. de perfect: Script: S. Num Ecclesiæ veritas à multitudine, bonâ conseq. deducatur? Nos N. Pont: A. An ab institu-

Institutione ad præceptum Valeat Conseq: ? Nos A. Pont: N. de com: sub una specie. An Testimonia patrum in dispp. Theol: habeant vim probandi infallibilem ? Nos N. Pont: A. &c.

An propria possint separari à subjectis, salvâ essentia? Nos A. Adv. N. An propria rei unius, possint alteri diversæ communicari, & an effectum proprium nonnunquam idem sit quod adjunctum proprium? Nos A. Calv. N. An caro Christi rectè dicatur accidentis, vel adjunctum τὸ λόγος? Nos N. Calv. A. An nuda relatio veram importet relatorum præsentiam? Nos N. Calv. A. in S. Cœnâ. An relatum correlato propter σχέσιν inesse nequeat? Nos N. Calv. A. in Cœnâ. An terminus relationis nonnunquam sit affingendus relato? Nos in art. de Sacr: Aff: Calv. N. An relata simul sint naturâ & actu? Nos A. Calv. reipsâ N. in art. de cœnâ. An correlatum de relato prædicetur in casu recto? Nos N. Calv. A. in art. de cœnâ. An Sacramentum sit relatum secundum esse? Nos N. Calv. A. An verbum Dei quatenus prædicatur, ad efficientem conversionis causam referri queat? Nos A. Calv. N. An personæ S. S. Trin: sint creationis causa sociæ? Nos N. Calv. A. An idem possit esse efficiens & materia? Nos A. Calv. N. in art: de S. cœnâ. An significatio effecti spiritualis, rectè dicatur finis sacramentorum N. Test: ? Nos N. Calv. A. An idem possit esse causa & effectum? Nos A. Beza cum Calv. reliquis N. in art. de prædest. An oporteat semper, causam & effectum esse simul? Nos N. dist: Calv. A. in doct: de Eccl. & merito Christi. An unus idemq; effectus causæ principali & instrumentalí, rectè propriè attribuatur? Nos A. Calv. N. in art: de Sacrementis.

An definitio actionis, in quâ loco generis ponitur ob-
jectum, sit simpleiter vitiosa? Nos N. Calv. A. in def.
cœnæ à B. Luth. factâ. *An* genus & differentia nonnun-
quam possint coincidere? Nos A. d. Calv. N. in eod. art.
de Sacram: *An* copula propriè sit enunciationis, vel etiam
prædicati pars? Nos N. Calv. A. *An* tropus possit es-
se in copula? Nos N. Calv. A. *An* prædicatum quan-
doq; sit pars subjecti? Nos A. Calv. N. in art: de Cœnâ.
An talia semper sint prædicata, qualia permittuntur à
subjectis? Nos dist: Calv. aff. abs. negando, omnipræs:
carnis Christi. *An* in una oratione simplici, vox una
duas sustineat significationes? Nos N. Calv. A. in S. Cœ-
nâ. *An* variatio subjectorum & prædicatorum tollat æ-
quipollentiam propositionum? Nos N. Calv. A. in S.
Cœnâ. *An* dentur prædicationes κατὰ σύνθεσιν im-
propriæ? Nos N. Calv. A. in eod. art. *An* prædicationes
in usitatæ personales & sacramentales sint Reales, an tan-
tum verbales? Nos A. prius, N. post. Calv. è contra.
An Deus & homo, in prædicatione, verè sint disparata.
Nos A. Calv. N. *An* propositiones, Filius Dei est pas-
sus, Dominus gloriae est crucifixus, sint synecdochicæ?
Nos N. Calv. A. *An* communicatio idiomatum nihil
sit aliud, quam nuda & mera prædicatio? Nos N. Calv.
aff. *An* quod est in alio, dici queat esse ipsum? Nos
A. Calv. N. in S. Cœnâ. *An* vera sit contradiccio: caro
Christi est hic & ubiq;, videtur & non videtur? &c. Nos
N. Calv. A. *An* aliquid possit dici de toto, quod parti-
bus nullis conveniat? Nos N. Calv. A. in art. de exalt:
hum: nat: Christi. *An* à præsentia totius ad præsen-
tiā partium V. C.? Nos A. Calv. N. in art: de Perlon:
Christi. *An* semper in forma syllogistica de rebus Theo-
logicis.

logicis sit disputandum? B. Meisn: N. loquendo de certâ figura & modo, non vero negat loquendo de bona conseq. ut Cornelius Mart: criminatur Cal. aff. Beza in colloq. Momp. una cum Papistis in colloq. Ratisp: &c.

III. 3. Stabiliunt autem ingenium Futuri Theologi Philosophiae partes reliquæ, magis propriè ita dictæ, ut potè

I. *M E T A P H Y S I C A*, cuius utilitas permagna est se creditur, tum quoad quæstionum mixtarum intelligentiam ac decisionem, tum quâ præcepta generalia, usu se per omnes materias diffundentia, tum quâ canones, quorum usus, pariter & abusus probè cognitus, conducit Theologiae Polemicæ, ut è Metaph. div. Dn. D. Galovij videre est, præsertim recognitâ, in qua doctrinam transcendentalē ab erroribus Calvinisticis, quibus infecta esse solet, liberavit. Huic disciplinæ affinis est (α) *Gnostologia*, quæ agit de scibili, quâ tali, informando mentem de accuratâ cognoscendi ratione, quomodo abstrahenda universalia à singularibus, essentialia ab extraessentialibus sunt, quomodoq; idealiter & in conceptu proprio, quævis res repræsentanda. (β) *Noologia*, quâ Principia omnis cognitionis, prima expenduntur, ut contra negantem principia, scilicet secunda, etiam disputare possumus. Et (γ) *Pneumatica*, quæ, ut est cognitio spiritum naturalis, quæ subordinatur cognitioni eorundem revelatæ, adeoq; sacro studio maximè cognata; ita Theologiae studio utilissima esse censemur.

Metaphysicæ notitiam futuro Theologo commendabant quæstiones seqq: An duo actus primi in Ente realiter existente concedendi? Nos A. Calv. N. in art: de Hum: Christi. An omne Ens habeat propriam existentiam? Nos N. Calv. A. cum Nestorio de Per: Christi.

An qualis substantia, tale etiam sit subsistere : Nos A. Calv. N. de carne Christi illocali. Num ad veram præsentiam requiratur propinquitas localis ? Nos A. Calv. N. de H. nat: Christi. An verè unum sint quæ definitione, tempore, alijsq; modis differunt ? Nos N. Calv. A. de Bapt: An ex unione fluat vera & mutua unitorum præsentia ? Nos A. Calv. N. de præsen: carnis Christi. An una sit veritas philosophica & Theol: ? Nos A. d. Adv. N. An malum absolute fuerit necessarium ? Nos N. Calv. A. An omne malum sit Ens merè Privativum ? Nos N. d. cum Luth: Schol. & q. Calv. A. simpl. An formæ sint divisibiles ? Nos N. Calv. A. de Fract: panis. An qui vult finem, velit etiam media ad finem illum ducentia ? Nos dist: Calv. A. simpl. de peccato. An omnes actiones & effectus sint suppositorum ? Nos A. Calv. N. de primo gen: com: idiom: An totum realiter differat à partibus simul sumptis ? Nos N. Calv. A. de duab. nat: Christi. An detur pars essentiæ, quæ tamen toti non sit essentialis ? Nos N. Calv. A. de *agronomia*. An abstractum nonnunquam significet quod est extra unionem ? Luth: A. Calv. N. in loco de com: idiom: An omne signum debeat esse externum & visibile ? Nos N. Calv. A. de Sacram: An finitum possit fieri capax infiniti ? Nos A. Calv. N. de maj: carnis Christi. An inter substantiam & accidens detur medium ? Nos A. d. Calv. N. de com: idiom: An idem accidens possit esse in duobus subjectis ? Nos A. Calv. N. de com: idiom: An angeli sint corporei ? Nos N. Calv. A. An sint in loco ? Nos N. illi A. An sint mortales ? Nos N. illi A. An dentur notitiæ de Deo naturaliter ingeneratae ? Nos A. Socin: N. An mysterium Trinit: possit

possit demonstrari Principijs rationis? Nos N. Calv.
A. An Deus possit exactè definiri? Nos N. Calv. *A.*
An Dei præscientia tollat rerum contingentiam? Nos N. Calv. *A.* Num Calviniani detrahant omnipotentia diuinæ? Nos *A.* Ipsi N. An voluntas Dei alia sit antecedens, alia consequens? Nos *A.* Calv. N. An detur distinctio inter vol: Signi & Beneplaciti? Nos N. Calv. *A.* An quidquid Deus vult fieri, semper fiat? Nos N. Calv. *A.* de prædest: An Deus semper approbando cum causis secundis concurrat? Nos N. calv. *A.*

II. *PHYSICA* non solum jucunda disciplina est & digna cui ingenij excolendi opera impendatur; quam propter celebratur scientia Salomonis, quā disputare potuerat de herbis & plantis, jumentis, volucribus & piscibus, hyssopo quoq; quæ egreditur de parietate &c. sed & studiosis Theologiæ, vel Augustino judice, valde utilis: is enim lib: 2. de doct: Christ: c. 29. ait: *In quo genere sunt quæcunq; de locorum situ, naturisq; animalium, lignorum, lapidum, berbarum, aliorumve corporum scripta sunt: eamq; cognitionem valere ad agnimenta scripturarum solvenda docuimus: non ut pro quibusdam signis adhibeantur, tanquam ad remedia vel machinamenta superstitionis alicujus: nam & illud genus jam distinctum ab hoc licito & libero separavimus: aliud est enim dicere, tritam istam herbam si biberis, venter non dolebit; & aliud est dicere, istam herbam collo si suspenderis venter non dolebit.* Ibi enim probatur contemplatio salubris: hic significatio superstitionis damnatur. Quinimò, necessarium Theologo naturalium rerum cognitionem indicat Meisnerus in certaminibus cum hæreticis, de varijs fidei articulis. E. G. dum inter nos & Calvinianos quæritur: *An locus corporis,*

corporibus simplicitè necessairus, ita ut nullum dari pos-
sit corpus, quod non sit in loco? Et Hi aff: Nos N. Aa
unum corpus citra destructionem essentiæ, in duobus
vel pluribus locis præsens esse queat? Calv. N. Nos A.
An omne corpus solidum necessario & semper tan-
gatur atq; videatur? Aff: illi Nos Neg. An substantia
corporis glorificati, alia sit futura à substantia corporis
Physici? Nos N. Illi A. An corpora eandem sint ha-
bitura materiam, quam nunc habent naturalia? Aff. Nos.
illi N. An corpora glorioſa carnem & ossa sint habitu-
ra? Nos A. Adv. N. An omnium beatorum corpora,
Christi staturæ & magnitudini futura sint conformia?
Nos D. Adv. A. An qualitates corporum glorif. sint
tantum 4. ex 1. Cor: 15. 43: Nos N. Schol: A. An glorifica-
ta corpora sint invisibilia? Nos dist: Calv. N. An cor-
pora glorioſa sint immobilia, & in momento esse
possint ubi voluerint? Nos A. Calv. N. An corpora
glorioſa necessariò in loco existant? Nos N. Calv. A.
An corpora glorioſa penetrare possint corpora non glo-
riosa? Nos A. Calv. strenuè Neg. An corpora glorio-
ſa queant palpari? Nos dist: Porro, An creatio mun-
di in tempore rationibus philosophicis certò demonstra-
ri possit? Nos N. Calv. A. An mundus sit conditus ex
nihilo? Nos A. Calv: N. An mundus ex informi ma-
teria, quam chaos vocant, productus sit? Nos A. d. Calv.
N. An Deus sit mundi locus? Nos N. Calv. A. An
mundus sit interitus quoad substantiam? Nos A. Calv.
N. Præterea: An detur cœlum Empyreum? Nos N.
Calv. cum Pont: A. An supra cœlum sydereum, ma-
gna aquarum copia sit reposita? Nos A. Calv. N. An
cœlum beatorum sit creatum propriè? Nos N. Calv. A.
Et ite-

Et iterum: An homo ab initio fuit creatus sanctus & Justus à Deo? Nos A. Calv. dub. An fuit ab initio creatus mortalis? Nos N. Calv. A. An lucta rationis & appetitus ex ipsâ hominis naturâ promanet? Nos N. Calv. A. An anima rationalis creetur & infundatur, an vero propagetur per traducem? Prius Nos N. post. A. cum Pontificijs verò Calviniani vice versa. An anima hominis in toto corpore tota, & in singulis quoq; partibus corporis sit tota? Nos A. Calv. N. An anima sit in corpore tanquam in loco? Nos N. C. A. An duplex sit in uno homine vita? Nos Neg. C. A. An memoria tantum sit absentium? Nos Neg. C. A. An placentalæ orbiculares, quibus in administratione Cœnæ utimur, sint verus panis? Nos A. Calv. N. An verba habeant vim practicam? Nos N. Pont. A. in Transsubst. &c. Cum inquam hæc querantur inter nos & adversarios, non potest Theologiæ studiosus, qui veritatem in his, alijsve similibus, indagare vel defendere satagit, intelligentia rerum physicarum omnimodâ, sine vetitatis dispendio careat.

III. *MATHESIS*, disciplinarum Philosophicarum amplissima, quot & quantos rebus Theologicis rite perpendendis & tractandis, controversijs Chronologicis decidendis & finiendis, signis variorum eventuum solidè dijucandis ac observandis afferat, ut reliquas prætervehar commoditates, latissime esset ostendendum, nisi statuta brevitas ad metam properare juberet; sed quamvis & hic habere locum, illud antiquum possit, quod præstet, de re prolixâ & magni momenti tacere, quam pauca dicere; ne tamen nihil omnino de quæstionibus Mathematico-theologicis dixisse videar, duas

Saltem connotabo : E. G. I. Quæsitum fuit olim, imo a
 criter disputatum, inter Asiaticos & Europæos Christia-
 nos, quoto die Pascha celebrarent ? Philippus enim & Jo-
 hannes in Asiâ, More Judæorum, quotocunq; diei, qui es-
 set XIV. lunæ ab æquinoctio verno primæ ; Reliquia ut-
 tem Apostoli in Europâ, diei Dominico proximè in-
 sequenti, libertate usi Christianâ, solennia Paschatis al-
 ligarunt. Et tandem eò exarsit Victor Episcopus Ro-
 manus, quia necessariam esse uniformem paschatos ce-
 lebrationem censuit, ut pro hæreticis & excommuni-
 candis habendos putaret, qui dissentirent: fuit tamen de-
 dum controversia illa sopita in concilio Niceno in
 Bithynia, à constantino M. Imp: convocato circa A.
 Christi 325. de quâ re ita scribit Constantinus in Epist:
 ad Ecclesias, apud Socr: L. I. c. 6. & Theod. L. I. c. 10.
 Ut autem summatim, inquit, & breviter dicam, commu-
 niter omnium placuit judicio sanctissimum Paschatos Festum,
 uno & eodem celebrandum esse die. Indecorum est e-
 nem aliquam esse, in tanta sanctitate differentiam, & hone-
 stius eidem adherere sententia. Hæc Ille. Dies vero ce-
 lebrando Paschati dicta fuit Dominica proximè se-
 quens plenilunium Primi Mensis. II. Quærunt à
 nostratis Theologis Pontificij, Anne Calendarium
 Gregorianum, quod æquinoctium à patribus Nicenis in 21 di-
 em Martij rejectum, in suam sedem esse reducendum, per
 successivam ii dierum retraktionem, docet, sit emen-
 datius Juliano? Respondent nostri, concedendo gra-
 ves emendationis causas habuisse Gregorium 13 Ponti-
 ficem R. idq; ex demonstrationibus Mathematicis af-
 firmant. Verum tum illi quærunt: quare E. nos Calen-
 darium Gregorianum non amplectamur. R. Ex causis
 Theolo.

Theologicis. Si & Papa novâ correctione sibi Authoritatem in nostras Ecclesias non vendicasset. β. Primum apud nos amissum, insidijs his non repetijsset. γ. Omnibus Christianis suum Calendarium sub poenâ excommunicationis non voluisset obtrudere. δ A nobis is esse non crederetur, qui tenporum & Legum mutatione sibi juxta vaticinium Apostoli nimium arrogaret ε. Deniq; insigni dolo nostras Ecclesias non circumvenis- set, ut aut majestatem Papæ, quam fingit, vel hâc in parte agnoscerent, aut Imperatori de inobedientiâ ficerent suspecti; Augustus Elector, & reliquæ Lutherano- rum Ecclesiæ, in emendationem dudum consensissent. Hæ inquam & similes controversiæ, sine cognitione rerum Mathematicarum probe decidi nequeunt.

Proinde commendat certitudinem Astronomicam ipse Augustinus l. 2. de doct: Christ: c. 29. *Habet ait, præter demonstrationem præsentium etiam præteriorum narationi simile aliquid, quod à præsenti positione, motuq; siderum, & in præterita eorum vestigia regulariter licet recurvare: habet etiam futurorum regulares conjecturas, non suspicioſas & omniſoſas, sed ratas & certas; non ut ex eis aliiquid trahere in nostra fata & eventa tentemus, qualia Genesihiacorum deliramenta ſunt, sed quantum ad ipsa pertinet ſydera.*

IT. PHILOSOPHIA PRACTICA, quam fit Ecclesiæ Dei utilis & necessaria, ex his quæſtioni- bus controversis constare potest.

I. ETHICIS: An Philosophia Practica sit sub- ordinata Theologia? Nos N. Keck. A. An homo habet libertatem in moralibus? Nos A. Calv. N. An B. Luth: dissertationi sua Erasmo oppositæ, recte fe-

cerit, titulum de Servo arbitrio in spiritualibus? Nos.
 A. Neg: Bellarm. An credibile sit voluntatem hu-
 manam, à S. Sancto cogi ad fatendum verum, quod
 novit esse falsum? Nos N. Pont. A. An homo na-
 turā feratur in bonum? Nos A. de statu Primævo, N.
 de corrupto. Pont: N. de statu Prim. Calv. A. de sta-
 tu corr. An accuratum Theologiæ genus peti possit
 è 5 habitibus, ab Arist. L. 6. Eth. c. 3. recensitis? Nos.
 N. Pont. & Calv. A. An Theol: finis ultimus sic
 Practicus vel Theor: vel mixtus? Nos A. Illud. Adv. A.
 istud & hoc. An una virtus possit esse in duobus sub-
 jectis? Nos A. Pont. N. de Fide. An inter velle &
 nolle detur medium? Nos A. Calv. N. de causa pecc.
 An virtutum moralium forma potius sit ὁρόγραφη quam
 μετόργανη? Nos A. Adv. N. An poenitentia sit virtus
 moralis? Nos N. Pont: A. An virtutes Ethicæ à Theo-
 logicis differant toto genere, vel solo gradu, vel spe-
 cie? Nos A. hoc. Calv. A. istud. Adv. alij Illud. An lex
 naturæ sit habitus? Nos A. Socin. & Calv. N. Num
 bona intentio, quodvis opus reddat bonum? Nos N.
 Pont. & Calv. A. An opera & virtutes infidelium sint
 peccata? Nos A. d. Pont. N. An plus sit facere bo-
 num morale, quam servare præceptum? Nos N. Bel-
 larm. A. L. 5. de gratia, & lib. Arb. c. 9. An pec-
 catum denotet solum operationem malam? Nos N.
 Bell. A. L. i. de amiss: gr. c. i. An omne vitium sit
 voluntarium? Nos N. Pont. A. An vitia personalia
 quandoq; propagentur in posteros? Nos A. Pont: N.
 An semel per diem comedere & abstinere à carnibus,
 sit vera temperantia? Nos N. Pont: A. An liceat a-
 liud prodere verbis, aliud mente reconditum habere,
 seu,

seu æquivoco juramento judicem fallere? Nos N.
Pont: A. cum Ario simpliciter. An fides hæreticis da-
ta sit servanda? Nos A. Pont. N. An liceat uti verbis vel
factis contrariam religionem significantibus? Nos N.
Pont. A. An omne mendacium sit prohibitum & pec-
catum? Nos A. Calv. N. An vitiosæ προσωπολη-
ψίας Deum insimulent Calvininni, de Abs. decreto?
Nos A. Illi N. Num usuræ sint licitæ? Nos Dist.
Pont. discrepant. An omnis ablatio rei alienæ invito-
Domino, sit furtum & peccatum? Nos A. Pont: N. dist.
An merces Meretrici danda? Nos N. Pont: A. An
vera amicitia & Mystica fraternitas coli possit, inter-
orthodoxum & hæreticum, seu ut pressius dicam,
Lutheranum & Pontificium vel Calvinianum homi-
nem? Nos N. Syncretistæ A. An fides sit virtus?
Nos dist: Pont: simpl. A. An fides perficiatur per cha-
ritatem tanquam formam? Nos N. Pont: A. An fi-
des salvifica semper sit conjuncta cum notitiâ? Nos A.
Bellarm: N. L. i. de just: c. 4. Num fides justificans
sit aliquid opus legis? Nos N. Pont. A. An spes ex-
cludat certam notitiam? Nos N. Bellarm: A. L. 3. de
just: c. ii. Num charitas meritum Christi apprehen-
dat? Nos N. Bellarm: A. L. i. de just: c. 16. An ho-
mo naturali inclinatione magis propendeat ad dili-
gendum Deum, quam se ipsum? Nos N. d. Pontif:
A. simpl. An diligere amicum sit perfectius quam di-
ligere inimicum? Nos N. Pont. A.

II. POLITICIS QUÆSTIONIBUS:
E. G. An quia Regimen Monarchicum in Rep. cen-
setur esse à Politicis optimum, ideo administratio
Ecclesiæ uni Pontifici R. tutissimè erit commendanda?

Nos N. Pont. A. An una eademq; persona duplici regimini Eccles: & Politico possit præesse? Nos N. Bell: A. de Pont. R. L. s. c. 9. An ad demonstrandum formam Regiminis Papæ R. discrepare à forma regiminis Ecclesiæ à Christo & Apostolis institutâ & usurpatâ, teneamur hujus mutationis Authorem primum, locum & tempus, scire & enumerare? Nos N. ex Math: 13. 24. 25. Pont. A. An ad Principem secularem cura etiam religionis & Ecclesiæ pertineat? Nos A. Pont. N. Num Potestas civilis subjecta sit potestati Ecclesiastice? Nos Dist: Pont. præcisè A. An Magistratus suos subditos cogere possit & debeat, ad suscipiendam aliam religionem? Nos N. Pont. A. Anne tamen hæretici sint interficiendi? Nos Dist: pont: unà cum Calv. A. simpliciter. An judæi in Christiana Rep. tolerandi? Nos N. Dist: Pont: & Calv. A. An Magistratus duas pluresve religiones, in Rep. tolerare possit vel debeat? Nos Dist: Pont. N. Num libri hæreticorum sint comburendi? Nos N. pont. A. An liceat Christianis principibus vi & armis invadere infideles aut barbaras gentes, sive ulla alia causa? Nos N. pont. A. Num pontifex R. sit Tyrannus? Nos A. Pont. N. An clerici à jugo secularis potestatis sint exempti? Nos N. pont: A. Num Magistratui hæretico, subditus orthodoxus teneatur obedire? Nos A. d. Pont. N. Num subditi Tyrannum deponere, aut vi vel Fraude interficere possint, aut debeat? Nos N. dist: Pont. A. An omnis lex sit iniqua, quæ nequit servari? Nos N. pont: A. Num lex possit obligare eos, quibus non est promulgata? Nos A. Pont: N. An Nulla lex obliget, nisi prius fuerit cognita? Nos N. Pelag.

Pelag. & Pont: A. An satius sit legibus non scriptis gubernari Remp. quam scriptis? Nos N: pont: A. Num lex scripta rectè nominetur vox judicis Nos A. Pont. N. de S. S.â. An lex divina nos obliget ad plenam impletionem? Nos A. Pont. N. Num circa lègem naturæ propriè queat dispensari? Nos N. Pont. Scholaſt. A. An ll. humanæ obligent in conscientiâ? Calv. N. pont. A. Nos dist. An leges ferri debent de abrogandis disp. religionem concernentibus? Nos N. Pont. A. Num omnem judicem oporteat esse visibilem & partes nominatim compellantem? Nos N. pont. A. Et an ejus sit omnes finire controversias, ut partes sciant se vel vicisse, vel causam amisisse? Nos N. Gretzerus Pont. A. An iudex debet judicare secundum acta & probata, an vero secundum conscientiam? Prius Nos N. post. A. Pont: è contrà. An iudex simul iudex & pars esse possit? Nos N. pont: A. de pont: R. An quis per debitum opus possit mereri Mercedem? Nos N. pont. A. An à gratuita promissione præmij, ad meritum Valeat conseq:? Nos N. pont. A. An remissâ culpâ, tollatur omnis poena propriè dicta? Nos A. pont. N. ut Bell: de purgat: c. ii. An poena sensus, à poena damni queat realiter separari? Nos N. pontif: A. Bellarm. L. 6. de pecc. c. 5: 6.

III. OECONOMICIS quæſtionibus: E. G.
 An σολυγαμία patrum in V. T. fuerit peccatum intrinsicè? Nos Dist. Calv. A. simpl. An Jacob Patriarcha ducendo duas sorores peccaverit? B. Luth. com: c. 29. Gen. N. Calv. A. An infantes omnium paternorum

bonorum hæredes nascantur? Nos N. Theod. Beza
A. de sanctitate inf. Nec non Calvinus ipse in *just.*
L. 4. c. 16. infans, ait, hæreditario jure, jam à matrū ute-
ro in fædere continetur. Has omnes & superiores priorum
 disciplinarum quæstiones, suis argumentis, novis
 instantijs, Responcionibus & exemplis, decreveram qui-
 dem circa principium hujus tractatus illustrare, sed
 properanti ad metam sufficiet solus index.

V. *HISTORICA* tandem prærequisita sunt,
 quæ ex historia cumprimis Ecclesiasticâ, à studiolo ad
 intimiora Theologiae contendenti, degustanda erunt.
 Distinguendum hic est inter *Historicam* & *Historiam*,
 Illa tradit præcepta ad conficiendam historiam; Hæc
 verò res gestas Methodicè enarrat. E. g. Historia
 Ecclesiastica, præter alia, quæ incident innumera, do-
 cet quam mirabili Dei omnipotentis curâ & patro-
 cino, Ecclesia vera, inde ab origine mundi sit con-
 stituta, conservata & propagata; nec non quam im-
 penetrabili Dei judicio justoquè zelo, Ecclesia heterodo-
 xa Malignantium, qui idololatriâ, hæresibus & pio-
 rum persecutionibus atquè Martyrijs, coelesti provi-
 dentiæ sunt obductati, sit semper repressa & mascu-
 lè profligata, Errores damnati & schismata sopita,
 tam in Oecumenicis concilijs, quam provincialibus
 synodis; ut pius lector, præsertim theologarum res-
 rum amator, Dei sapientiam inde admiretur, bonita-
 tem celebret, summamq; potentiam veneretur, cui
 sit in perpetuum laus, honor & gratiarum actio!

Tantum de Exercitatione Octavâ.

Exerci-

Ad

Doctissimum Dn. RESPONDENTEM.

ESAIAM G NÆZENIUM
WESTROGOTHUM:

Angelus intento sonitu Apocalypticus inquit:
Soli danda Deo gloria, summus honor.

Orat rasa cohors intactam sæpè Mariam,,

Atq; Redemptorem sæpè sibi ipsa facit.

Non melius Calvi Calvini fit cerebellum,,

Mens dum cœca solet numen ut esse sibi.

Ast Luthere bone, in medio tutissimus extas,

Terres alterutrum, postea utrumq; necas.

Hunc Westgothe, pium sequeris laudande Magi-
strum,,

Næzeni, ut præstes te simul esse virum.

L. Mq.
PRÆSES.

ESAIAS GREGORII NÆZENIUS

Per avay :

JRIS NÆ EGREGIA ZONA, JESU.

U Trutilat cælo splendescens IRIDE nubes,
Sic tu NÆZENI, NÆ rutilansq; jubar.

Pulpita dum scandis, lustrando Palladis hortos,

Excolis ingenium, frater ES A I A tuum..

Praefide sub celebri, doctè certando catenas

Dissolvis duras, Herculesq; plicas.

Impiger advigilans, sinuosas atq; camœnas

Volvere tu pergis, abdita clara sophän.

Cæsa-

Cesarios rorat museo melle cornuscaens,
Ore triumphando labra lepore cluunt.
Audio te doctis pulchre certare labellis,
Ingenium recreant verba diserta meum:
Predico luscinia te somnum docte sodalis,
Docte Heliconis amor, pieridumq; decus.
Mercurij soboles, proles pergrata minerva,
Sic studijs pergas invigilare bonis.
Sic doctis porro pergas, luctando cothurnis,
Pramia fata ferent, gloria calcar erit.
De ferto certus sis, si certamine certus,
Cesariem tandem fulgida nitra beet.
Sic patulis tibi laudem cantando sonoris,
Linguis cantabunt, turba novena melos.
Invida Nen cures latret quid turba malignans,
Namq; bonis cunctis sicce placere potes,
Sicce placere Patri, Patria, poterisq; sodali,
Æquora trajiciens palladis ampla pede,
EGREGIA en radians JRIS, ceu splendet olympos,
Fulgida NÆ JESU, sic ope ZONA micas.
Annuat euge suis captis, benedicta Triasq;
Sic animo vorveo, corde calente tibi.
Sic honoris & honoris ergo, tenui licet venâ,
Sincero tamen & fraterno affectu, po-
pulari suo egregie dissertanti.
L. Mq; ep:
BENEDICTUS Lundh.

